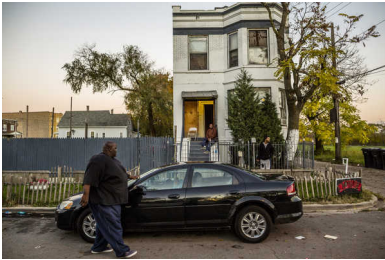

Klaar-overs tegen de kogels

Buurtbewoners hangen voor een huis in de wijk in Chicago waar Barack Obama begon als opbouwwerker. 'Je moet hier goed opletten.'

Foto's Freek van den Bergh / VK

CHICAGO

Chicago zag zijn succesvolle buurtwerker acht jaar geleden vertrekken naar het Witte Huis. Wat kregen ze daar voor terug?

MICHAEL PERSSON

Wat het meest opvalt aan de dood van Demarco Webster, is dat er niets meer van te zien is. Geen bloemen, geen lijnen van het politieonderzoek, geen cirkeltjes waar de kogelhulzen zijn gevonden. Zijn familie is vertrokken en de auto's rijden voorbij alsof er niets is gebeurd.

Demarco was 14, en werd vorige weekende in Chicago doodgeschoten terwijl hij zijn vader hielp met verhuizen. Ze waren net een matras op de auto aan het binden toen er twee mannen voorbij reden en het vuur openden. De familie Webster ging verhuizen omdat de buurt te gewelddadig werd - de week daarvoor was er voor de tweede keer ingebroken in hun huis, en waren ze weer alles kwijt.

Demarco was een jongen met potentie; een van de beste leerlingen van zijn klas, grappig en geliefd, een basketballer die in de leerlingenraad wilde en geselecteerd was voor de interne leiderschapsopleiding van de burgerrechtenorganisatie NAACP. Hij leefde bij zijn vader en zijn

stiefmoeder, in een stabiel en zorgzaam gezin, vertellen kennissen van zijn moeder die even verderop staan geparkeerd. Een gezin dat probeerde te ontsnappen aan de oorlog in de West Side van Chicago - als het was gelukt had de toekomst open gelegen.

Kneep je je ogen een beetje dicht dan zag je een nieuwe Barack Obama.

Maar ja, Chicago. Er zijn dit jaar tot dusver meer dan zeshonderd mensen doodgeschoten en daarmee is de op twee na grootste stad van Amerika op weg naar zijn gewelddadigste jaar in twee decennia (begin jaren negentig vielen er ruim negenhonderd doden). Vorige weekende kwamen er naast Demarco Webster zeventien mensen om, en dat was een record dit jaar.

Chicago is ook de stad waar de huidige president van Amerika, vanaf dinsdag min of meer demissionair, na de overdracht naar terugkeert. Hij begon er zijn carrière als buurtwerker, met het mobiliseren van bewoners van de armere wijken in het zuiden van Chicago, en straks pakt hij de draad weer op. Hij en zijn gezin gaan wonen in het huis dat ze er nog hebben en hij laat een bibliotheek neerzetten in de buurt van zijn oude universiteit.

En hij zal, zo hopen de mensen die al die tijd in Chicago zijn gebleven, zich ook weer storten op de problemen van zijn stad, die in alle hevigheid zijn teruggekomen. 'Ik kijk ernaar uit hem weer wat vaker te zien', zegt pastoor Alvin Love, in zijn kantoortje bij de Lilydale First Baptist Church aan de rand van de zuidelijke probleembuurten. 'Er is werk te doen.'

Bij hem klopte Obama 33 jaar geleden aan om te kijken of ze samen een project konden

opzetten. Love wilde eerst de deur niet opendoen ('Ik had die dag al twee bedelaars gehad'), maar ging toch. 'Je weet nooit of een vreemde een engel is.'

Sisyfusklus

Obama had tot dan toe geprobeerd samen te werken met zes katholieke kerken, maar kwam daar niet veel verder omdat de priesters geen goede connecties hadden in de buurt. Love wel: die woonde naast zijn kerk en kende de mensen. Samen met Obama boekte hij twee jaar lang 'kleine overwinningen', zegt hij, met hun pogingen via de buurt de gemeente in actie te krijgen: een banenprogramma voor ontslagen staalwerkers, een asbestverwijderingsproject, een nieuwe wasserette.

Love woont nog steeds naast zijn kerk, maar het werk is veranderd. De wijk is ook veranderd: de stabiele basis is verdwenen, de banen zijn verdwenen, veel huizen werden verlaten en toen kwamen de bendes. De schietpartijen zijn nu zijn grootste zorg.

'Het komt en gaat in cycli', zegt Love over zijn sisyfusklus, achter zijn bureau, voor een decor van foto's en andere Obama-memorabilia. 'Het geweld was een tijdje minder, maar de laatste twee jaar is het enorm toegenomen. Naast de economische neergang is het een direct gevolg van een arrestatiegolf van de politie, die een paar jaar geleden alle kopstukken van de straat heeft gehaald. Er ontstond een vacuüm. Je hebt nu geen grote bendes meer die grote bende-oorlogen voeren; het zijn 14, 15-jarigen die hun naam proberen te vestigen.'

Het zijn jongens die niet weten hoe ze conflicten moeten oplossen, zegt Love. 'Een scheldpartij op school kan leiden tot een

vechtpartij op weg naar huis, en dat eindigde laatst met een dodelijke schietpartij bij de bushalte daar.'

Wat hij doet: jongens uit verschillende wijken met elkaar laten voetballen ('Als je elkaar persoonlijk kent, schiet je elkaar minder makkelijk dood'), oude bendeleden aan de jongeren laten vertellen dat er zoiets bestaat als een gangcultuur, en veilige corridors organiseren door de wijken tijdens de schoolspitsuren 's ochtends en 's middags, met vrijwilligers op de straathoeken die niet per se op het verkeer letten maar vooral op dreigend geweld.

'De gemeente heeft dat programma overgenomen', zegt Love. 'Wij hebben het bedacht, en dat laat de burgemeester nu door zijn vriendjes in andere wijken doen.'

Safe Passage

In de West Side, waar Demarco Webster werd doodgeschoten, zie je 's middags rond drie uur op alle kruispunten mensen in groengele hesjes verschijnen. Een soort kogelklaar-overs. Gele borden met pijlen langs de straat wijzen de weg: 'Safe Passage', staat erop.

'Als ik schoten hoor, dan bel ik de politie', zegt Cynthia Dunning. 'Of wanneer er jongens op een straathoek hangen, of iemand lang blijft wachten. Als er gescholden wordt of gevochten bellen we ook. Het gaat erom dat de kinderen veilig thuiskomen.'

Misschien helpt het: de afgelopen weken zijn er weinig kinderen op weg naar en van school neergeschoten. Maar dan blijven er nog heel veel uren over. Vooral tegen de avond, als ook de mannen buiten zitten op de stoepjes voor half leegstaande huizen in de West Side, komt de dreiging over de stad. 'Je moet hier goed opletten', zegt een jongen die zich Ryan noemt, die met een paintballgeweer op wacht staat voor een vervallen huis. 'Ja, we kennen de mensen in deze buurt, maar wanneer ken je iemand echt?'

De sfeer is cynisch, gelaten. Een dag eerder hebben de Chicago Cubs het Amerikaanse honkbalkampioenschap gewonnen, wat tot uitgelaten taferelen leidde. Burgemeester Rahm Emanuel, een oude vriend van Obama, zei dat voor de stad nu een andere, optimistischer fase aanbreekt. Maar hier in deze wijken zien ze niet wat dat betekent. 'Een nieuwe fase?', zegt Ryan. 'Komt er ook geld hiernaartoe? Komen er scholen, banen, betere wegen? Of blijft het allemaal in het noorden?' Hij doelt op de betere voorsteden, waar de Cubs en hun witte fans zitten.

Ook Alvin Love denkt dat uiteindelijk alleen betere economische kansen het geweld kunnen stoppen. De banen zijn er wel, zegt hij, alleen zijn de mannen in de zwarte ghetto's niet goed opgeleid.

Had Obama daar meer aan kunnen doen? 'Hij heeft gedaan wat hij kon', zegt Love. 'Het congres werkte hem tegen en wilde geen geld vrij maken voor My Brother's Keeper, een programma dat kinderen in achterstandswijken gezonder moet maken, en eerst naar school en uiteindelijk naar een baan moet krijgen. Hij heeft die obstructie omzeild met een executive action, en geprobeerd het geld op verschillende ministeries bij elkaar te sprokkelen. Maar het bleef klein. Dat model gaat hij landelijk uitrollen als hij uit het Witte Huis is. Met private fondsen. Misschien dat hij als ex-president straks meer gedaan krijgt dan als president.'